

Uppföljning av revisionsrapport gällande intern kontroll för livsmedelstillsyn

Vänersborgs kommun

Revisionsrapport

Juli 2012

Henrik Bergh

Uppdrag och genomförande	3
Sammanfattning	3
Förslag till åtgärd	4
Granskningsiakttagelser	4
SJÄLVFINANSIERINGSGRAD	4
Synpunkter i revisionsrapport 2009-01-12	4
TILLSYNSSKULD	6
Synpunkter i revisionsrapport 2009-01-12	6
TAXA FÖR LIVSMEDELSTILLSYN	7
Synpunkter i revisionsrapport 2009-10-12	7
INTER KONTROLL ÖVRIGT	8
Synpunkter i revisionsrapport 2009-10-12	8

2012-07 -12

Henrik Bergh

Håkan Olsson

Uppdrag och genomförande

Vi har på uppdrag av revisorerna i Vänersborgs kommun gjort en uppföljning av en till Miljö och hälsoskyddsnämnden översänd revisionskrivelse daterad 2009-01-20 och en revisionsrapport som är daterad 2009-01-12. I revisionsrapporten behandlas frågor som rör intern kontroll samt tillsynsplan och fakturering för livsmedelstillsyn i Vänersborgs kommun.

Vår uppföljning syftar inte till att göra en ny granskning och analys samt bedömning av tillämpade rutiner. Granskningen avser istället att hämta in nämndens och förvaltningens beskrivning av de åtgärder man vidtagit samt huruvida man anser att nu tillämpade rutiner är tillräckliga för att åtgärda de brister som påpekades i ovan nämnda granskning.

Sammanfattning

Vi vill efter en genomförd uppföljande granskning av tidigare revisionsrapport och revisionskrivelse från år 2009 gällande granskning av rutiner vid livsmedelstillsyn sammanfatta följande granskningsiakttagelser och synpunkter:

- Det finns fortfarande oklarheter kring vilken nivå som timtaxan bör ligga på för att uppnå önskvärd självfinansieringsgrad varför synpunkter från tidigare revisionsrapport därför kvarstår.
- Miljö och hälsoskyddschefen bedömer att tidigare ackumulerad tillsynsskuld nu är reglerad och avskriven genom att man inte har tagit avgifter för extra kontrollarbete. Det kan dock noteras att förvaltningen inte kan visa på någon dokumentation som bevisar att så är fallet. I övrigt är förvaltningens uppfattning att man nu jobbar effektivare och har infört nya rutiner som säkerställer att någon ny tillsynsskuld inte skall kunna uppstå. Enligt förvaltningen så tar man nu också ut alla avgifter som har samband med offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten.
- Timutfallet i förhållande till budget för livsmedelstillsynen rapporteras inte skriftligt till nämnden men enligt miljö- och hälsoskyddschefen så presenteras på annat sätt uppnådda eller inte uppnådda verksamhetsmål.
- Det har vid vår granskning inte redovisats några åtgärdat på de synpunkter som framförts gällande att debiteringslistan bör innehålla uppgift om beslutat antal timmar per objekt och en totalsumma för samtliga objekt.

Förslag till åtgärd

Efter genomförd granskning av tidigare framförda synpunkter gällande rutiner för livsmedelstillsynen så vill vi framföra följande förslag till åtgärd:

- Det bör i budgeten (tillsynsplanen) anges planerad grad av självfinansiering och vilken nivå som timtaxan bör ligga på för att uppnå önskvärd grad av självfinansiering.
- I samband med åtminstone delårsrapport och årsredovisning bör nämnden erhålla en detaljerad avstämning av tillsynsplanen. På så sätt sker en uppföljning som vid budgetering och mot budgeterade timmar.
- Debiteringslistan bör även innehålla uppgift om beslutat antal timmar per objekt och en totalsumma för samtliga objekt.

Granskningsiakttagelser

SJÄLVFINANSIERINGSGRAD

I revisionsrapporten 2009-01-02 framgick att för att täcka kostnader för den offentliga kontrollen medger EU:s förordning, som skall tillämpas från den 1 januari 2007, att medlemsstaterna får ta ut avgifter.

Den svenska regeringen har därför bestämt att kontrollen i Sverige skall bekostas av avgifter som skall *ge full kostnadstäckning för de kostnader som är förknippade med kontrollen.*

I myndighetens kostnader för den offentliga kontrollen anses ingå:

- Löner för den personal som medverkar vid den offentliga kontrollen
- Kostnader för provtagning och laboratorieanalyser
- Övriga kostnader för den personal som medverkar vid den offentliga kontrollen, inklusive kostnader för utrymmen, verktyg, utrustning, utbildning och resor och andra tillhörande kostnader.

Synpunkter i revisionsrapport 2009-01-12

Miljö och hälsoskyddsnämnden bör ta ställning till om självfinansieringsgraden för livsmedeltillsynen är rimlig. Detta mot bakgrund av att timtaxan för år 2008 var 600 kr utan man har angivit eller uttalat något mål för självfinansiering uttryckt i procent.

Sammanfattningsvis föreslås att följande åtgärd genomförs:

- *Det bör i budgeten (tillsynsplanen) anges planerad grad av självfinansiering och vilken nivå som timtaxan bör ligga på för att uppnå önskvärd grad av självfinansiering.*

Miljö och hälsoskyddsnämnden svar 2009-04-20 gällande självfinansieringsgrad

I Miljö och hälsoskyddsnämndens protokoll 2009-04-20 § 43 pekar nämnden i sitt svar till kommunrevisionen på översänd revisionsskrivelse att förvaltningen har effektiviserat granskningen av ansökningshandlingar i takt med att erfarenheten om hur lagstiftningen kan tillämpas har vidgats. Nämnden menar att tiden för varje enskild prövning därför sannolikt har minskat.

Miljö och hälsoskyddsnämnden svarar också att man i nuläget inte har några planer på att ytterligare höja timtaxan eftersom det för närvarande inte finns anledning och tro att resurserna inte räcker nästa år, då lagstiftningen förväntas ändras så att ett effektivare kontrollarbete kan bedrivas.

Miljö och hälsoskyddschefen svar 2012-04-26 gällande självfinansieringsgrad

Miljö och hälsoskyddschefen pekar på att en lagändring har medfört att processen med registrering av nya livsmedelsföretag förenklats. Tidsåtgången för en registrering är nu högst 1 timma, mot tidigare 10-15 timmar för en godkännandeprovning. För att finansiera livsmedelkontrollen har nämnden också höjt timtaxan vid två tillfällen och timtaxan är nu 750 kr.

Enligt Sveriges Kommuner och Landstings beräkningsmodell så bör timtaxan för år 2012 ligga på ca 1070 kr. Taxan är beräknad på personalkostnader, förvaltningens övriga kostnader samt tillsynsplan för livsmedel. Timtaxan i Vänersborgs kommun är 750 kronor från och med år 2012. Detta ger med Sveriges Kommuner och Landstings beräkningsmodell en *kostnadstäckning på 70 %* för år 2012. (750 kr dividerat med 1070kr)

Miljö- och hälsoskyddsnämnden inte fattat beslut om vilken självfinansieringsgrad som livsmedelstillsynen ska uppnå.

Då en timtaxa på 750 kronor ger en kostnadstäckning på endast 70 % (enligt SKL beräkningsmodell) så visar detta att det finns otydligheter i tillsynsplanens redovisning av ingående aktiviteter. I 2012 års verksamhet redovisas också enligt Miljö och hälsoskyddschefen områden i verksamhetsplanen utan att det anges om posterna är avgiftsfinansierade eller inte.

Planering/ Samordning (900 tim) - Bör huvudsakligen ingå i timtaxan enligt MHC
Kompetensutveckling (300 tim) - Bör helt ingå i timtaxan enligt MHC
Information (400 tim) - Bör huvudsakligen inte ingå i timtaxan enligt MHC

Oklarheterna om vad som bör ingå i timtaxan ger en missvisande bild av förvaltningens faktiska tillsynsinsats. En översyn av tillsynsplanen kommer enligt Miljö och hälsoskyddschefen därför att ske under hösten 2012. Revisionens synpunkter avseende självfinansieringsgraden är också berättigad då självfinansieringsgraden inte uttryckligen kommenteras i nämndens styrande dokument

Förvaltningen bedömer att timtaxan så småningom måste höjas igen och detta är ett politiskt beslut. Förvaltningen kommer att arbeta för en fullt finansierad livsmedeltillsyn så länge nämnden inte säger något annat.

Enligt Miljö och hälsoskyddschefen så kommer PWC:s framförda synpunkter att beaktas vid arbetet med tillsynsplanen för år 2013. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör då ta ställning till vilket beräkningssätt som ska gälla vid beräkning av timtaxa och självfinansieringsgrad.

Vår kommentar:

Mot bakgrund av vad som framkommit i vår uppföljande granskning så är vår bedömning att det finns oklarheter kring vilken nivå som timtaxan bör ligga på för att uppnå *önskvärd* självfinansieringsgrad varför synpunkter från tidigare revisionsrapport därför kvarstår.

TILLSYNSSKULD

I revisionsrapporten år 2009-01-02 uppmärksammades att förvaltningen hade en tillsynsskuld som bestod i att man tagit ut avgifter för tjänster och kontroller som man sedan inte hunnit med att utföra.

Synpunkter i revisionsrapport 2009-01-12

- *Hur skall en sedan tidigare år lagrad "tillsynsskuld" i form av betalda men ännu inte utförda uppdrag arbetas av?*

Miljö och Hälsoskyddsnämnden svar 2009-04-20 gällande tillsynsskuld

Av Miljö och hälsoskyddsnämndens protokoll 2009-04-20 § 43 framgår att tillsynsskuld till berörda objekt och företag som redan betalat sin avgift skall arbetas av genom att avgift inte tas ut för omprövning av befintliga anläggningar.

Inför år 2009 uppger nämnden också att man ändrat strategi i förhållande till vad tillsynsplanen anger. Bemanningen har tillfälligt förstärkts och förvaltningen använder denna resurs till fler kontrollbesök. Ambitionen är att nu hinna kontrollera alla objekt.

Effektiviteten i godkännandeprövningen ska också öka genom att vara tydligare med tidsatta mål i kontrollrapporterna (till verksamhetsutövare). Vidare skall rutiner och mallar tas fram med syfte att öka effektiviteten.

Nämnden pekar också på att förvaltningen har infört en ny rutin från och med år 2009 som innebär att man i tillsynsdiariet för in tidsåtgången för varje objekt. Då går det lättare att följa upp om varje objekt får den tillsynstid man betalar för. Denna information kan även utgöra en grund för hur man ska bedöma nivån på timtaxan i framtiden.

Miljö och hälsoskyddschefen svar 2012-02-16 gällande tillsynsskuld

Personalstyrkan har utökats och nämnden genomför årliga kontroller på de flesta anläggningar, beroende på hur mycket kontrolltid de har klassificerats för. Varje år utformas listor över den planerade kontrollen. Besluts- och rapportmallar har också tagits fram och dessa underlättar och tidseffektiviserar kontrollarbetet.

Utförd kontrolltid för varje anläggning dokumenteras och den totala livsmedelskontrollen registreras i förvaltningens tidsregister. Varje år genomförs också en resursbehovsinventering och en utvärdering av föregående års resultat.

Miljö och hälsoskyddschefen bedömer att tillsynsskulden minskat/avskrivits genom att nämnden inte tagit ut avgifter för godkännandeprövning, som gällde vid den tiden, och förvaltningen har inte heller debiterat för extra kontrolltid under de första åren. Då förvaltningen bedömer att tillsynsskulden är återbetald så sker nu debitering för utförd extra kontrolltid. Därmed anser förvaltningen också att kostnaderna för livsmedelskontrollen har balanserats.

Miljö och hälsoskyddschefen vill i detta sammanhang också lyfta fram att förvaltningen har utvecklat kontrollplaner och excellistor för att övervaka att varje enskilt objekt får sin kontrolltid under varje år eller (för objekt med få kontrolltimmar) vartannat till vart tredje år. I tillsynsregistret dokumenteras utförd kontrolltid och kontrollresultat.

Vår kommentar:

Miljö och hälsoskyddsförvaltningen bedömer att tidigare ackumulerad tillsynsskuld nu är reglerad och avskriven genom att man för viss tid inte har tagit ut avgifter för godkännandeprövning och eller extra kontrolltid men det kan noteras att förvaltningen inte kan visa på någon dokumentation som bevisar att så är fallet. I övrigt är förvaltningens uppfattning att man nu jobbar effektivare och har infört nya rutiner som säkerställer att någon ny tillsynsskuld inte skall kunna uppstå.

Av redovisningen framgår att avgift för extra kontrolltid har tagits ut enligt följande: År 2009 = 650 kr
År 2010 = 0 kr År 2011 = 0 kr År 2012 = 3 750 kr

TAXA FÖR LIVSMEDELSTILLSYN

I revisionsrapporten 2009-01-02 uppmärksammas också andra frågeställningar gällande taxan för livsmedelstillsynen då det fanns oklarheter kring huruvida förvaltningen fullt ut tillämpade möjligheterna att debitera registreringsavgifter samt avgift för godkännande och avgift för extra offentlig kontroll.

Synpunkter i revisionsrapport 2009-10-12

- *Av kommunens taxa framgår att för offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten skall avgift tas ut för nedlagd kontroll enligt timtaxa samt för de faktiska kostnaderna för provtagning och analys. Hittills (per 2008-11-21) har sådan avgift inte tagits ut.*

Miljö och Hälsoskyddsnämnden svar 2009-04-20 gällande taxa för livsmedel

Av nämndens protokoll 2009-04-20 § 43 framgår att nämnden kommer att ta fram rutiner för att debitera extra kontrolltid hos företag som inte följer livsmedelslagstiftningens bestämmelser.

Miljö och hälsoskyddschefen svar 2012-02-16 gällande taxa för livsmedel

Nämnden debiterar nu extra kontrollbesök i de anläggningar där bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen konstaterats. Samtliga debiteras registreringsavgift.

Det har inte inkommit ansökningar om godkännande av livsmedelsanläggningar utan hittills har endast anmälningar om registrering av livsmedelsanläggningar inkommit till förvaltningen.

Vår kommentar:

Enligt förvaltningen så tar man nu ut alla avgifter som har samband med offentlig kontroll som går utöver den normala kontrollverksamheten. Miljö och hälsoskyddsförvaltningen har inom ramen för det interna kontrollarbetet år 2011 granskat rutinerna för debitering av tillsynsavgifter och funnit att dessa fungerar väl. Den riskfaktor som här uppmärksammades var att placera in och klassificera in objekten korrekt.

INTER KONTROLL ÖVRIGT

I revisionsrapporten 2009-01-02 uppmärksammades också vissa andra områden gällande den interna kontrollen.

Synpunkter i revisionsrapport 2009-10-12

- *I samband med åtminstone delårsrapport och årsredovisning bör nämnden erhålla en detaljerad avstämning av tillsynsplanen. På så sätt sker en uppföljning på samma sätt som budgetering.*
- *Debiteringslistan bör signeras av ansvariga miljöinspektörer som en bekräftelse på att denna är korrekt i förhållande till de beslut om avgift som delgivits aktuella objekt. Debiteringslistan bör även innehålla uppgift om beslutat antal timmar per objekt och en totalsumma för samtliga objekt.*

Miljö och Hälsoskyddsnämnden svar 2009-04-20 gällande intern kontroll övrigt.

Av nämndens protokoll 2009-04-20 § 43 framgår inte närmare på vad sätt man skall åtgärda de synpunkter som framförts gällande rutiner för den interna kontrollen.

Miljö och hälsoskyddschefen svar 2012-02-16 gällande intern kontroll övrigt.

Timutfallet rapporteras inte skriftligt till nämnden men nämnden presenteras på annat sätt uppnådda eller inte uppnådda verksamhetsmål.

Efter revisionsrapporten infördes på förvaltningen en rutin där berörd livsmedelsinspektör signerar underlaget för fakturering av den löpande tillsynen.

Vår kommentar:

Vår synpunkt gällande att nämnden bör erhålla en detaljerad avstämning av timplanen kvarstår. Samma gäller synpunkten att debiteringslistan bör innehålla uppgift om beslutat antal timmar eftersom vi inte mottagit något svar på om detta har åtgärdats.